

Q&A & BEST PRACTICES

WEBINAR CORONA EN BRANDVEILIGHEID

WWW.DEZORGBRANDVEILIG.NL

INLEIDING

Hoe ga je met brandveiligheid om in tijden van corona? Die vraag speelt bij veel zorgorganisaties. Om hier meer inzicht in te krijgen, organiseerde De Zorg Brandveilig op 1 december het webinar 'Corona en brandveiligheid', waar experts op het gebied van brandveiligheid en BHV antwoord gaven op vooraf ingestuurde vragen van zorgprofessionals. Thema's als 'Gebouw en gebruik', 'Ontruimen en blussen' en vele andere kwamen aan bod. Benieuwd naar alle vragen en antwoorden? U kunt het webinar [hier](#) terugkijken.

Aanwezig waren Maarten de Groot (senioradviseur en partner bij Altavilla) en Nick Crutzen (directeur van CURA Groep). Vanuit De Zorg Brandveilig sloot Carolien de Vries aan bij de intro van het webinar. Het webinar werd gehost door Jacqueline Donga.

De boodschap van onze sprekers was duidelijk: natuurlijk hebben we uitdagingen op het gebied met brandveiligheid nu in de coronatijd, maar veel uitdagingen hadden we ook al voor corona. Het was (en is) altijd al belangrijk om alert te zijn en goed na te denken over brandveiligheid.

Zorgorganisaties hebben veel vragen gesteld. Een aantal vragen konden we helaas niet behandelen tijdens het webinar. Daarom worden deze vragen hieronder alsnog beantwoordt.

WWW.DEZORGBRANDVEILIG.NL

THEMA 1:

GEBOUW EN GEBRUIK

Q: Begeleiders doen de voordeur op slot om bezoek in de woning van een cliënt te voorkomen. Heeft dit invloed op de brandveiligheid en welke oplossingen zijn er om dit tegen te gaan?

A: Ja, dit heeft een negatieve invloed op brandveiligheid. Het op slot doen van de deuren werkt namelijk vertragend in de ontruimingssnelheid. Er zijn verschillende oplossingen. Allereerst zou je natuurlijk kunnen kijken of het op een andere manier mogelijk is om bezoek bij cliënten te voorkomen. Denk aan het maken van goede afspraken met naasten van cliënten, of het ophangen van instructies op de deuren. Er zijn ook technische oplossingen mogelijk. Bijvoorbeeld het automatisch laten ontgrendelen van een afgesloten deur bij een brandalarm is een mooie oplossing. En natuurlijk is het ook mogelijk om de ontruimingsprocedure aan te passen, door bijvoorbeeld goede afspraken of door meer capaciteit aan te wenden, om zo de vertraging ongedaan te maken. Er zijn veel oplossingen mogelijk, maar iedere situatie is anders. Zorg er daarom voor dat er een goede afweging wordt gemaakt die goed past bij de desbetreffende situatie.

Q: Mag/moet de jaarlijkse controle van de BMI, door een extern gecertificeerd bedrijf, doorgang vinden? Wat zijn de eventuele consequenties op het moment dat certificaten nu verlopen? En hoe kunnen we voorkomen dat een brandmeldinstallatie geen certificaat krijgt omdat we geen of minder onderhoudspersoneel toelaten?

A: Natuurlijk is de coronacrisis op dit moment een prioriteit voor zorgorganisaties. Het toelaten van externen op locaties kan soms verhoogde risico's met zich meebrengen. Maar de jaarlijkse BMI controle en inspectiecertificering moet in principe wel doorgaan. Dit is namelijk een wettelijke verplichting. Wanneer het certificaat verloopt, pleeg je juridisch gezien een economisch delict. Lukt het bij jullie echt niet om de BMI controles te laten doorgaan omdat de risico's te hoog zijn? Bespreek dit dan tijdig met het bevoegd gezag en de inspectie-instelling. Mogelijk zijn er alternatieven denkbaar of kun je coulance-afspraken maken.

THEMA 2:

ONTRUIMEN EN BLUSSEN

Q: Hebben we een alternatief corona ontruimingsplan nodig? Zo ja, welke zaken zijn relevant om hier in op te nemen?

A: Dit is in principe niet nodig. Maar wanneer er op de locatie afwijkende afspraken worden gemaakt ten opzichte van normaal die specifiek te herleiden zijn naar Corona, is het verstandig het ontruimingsplan (tijdelijk) wel aan te passen. Dit kan gedaan worden door tijdelijk een Corona-hoofdstuk toe te voegen aan het bestaande ontruimingsplan. Om dit te benadrukken kun je dit hoofdstuk bijvoorbeeld op een gekleurde pagina zetten en toevoegen. Je kunt ook overwegen om een korte instructiekaart te maken en die breed onder de aandacht te brengen.

Q: Welke aandachtspunten zijn er bij een brand of een ontruiming in relatie tot corona?

A: Kijk het webinar nog even terug. Er worden meerdere punten benoemd. Maar het belangrijkste is waarschijnlijk: tijdens een brand of ontruiming zijn er in principe geen afwijkende aandachtspunten ten aanzien van de normale situatie. We hebben alleen een extra risico op besmettingen door de ontruiming. Het zou natuurlijk kunnen dat de verzamelplaatsen veranderen omdat het gebouw anders wordt gebruikt dan normaal. Hier moet je de (BHV) organisatie natuurlijk op voorbereiden. Het is daarnaast verstandig om extra alert te zijn op dat de coronamaatregelen er niet voor zorgen dat er barrières ontstaan inzake het veilig vluchten en het in stand houden van de fysieke brand- en rookscheidingen. Maar let wel, natuurlijk is dit altijd al een belangrijk aandachtspunt, niet alleen tijdens Corona.

Q: Hoe kunnen we het beste omgaan met steeds grotere immobiliteit van cliënten in relatie tot een ontruiming en corona?

A: Dit is een probleem dat niet specifiek met Corona te maken heeft. De populatie in de zorg verandert en de zelfredzaamheid neemt op veel plekken af. Het is belangrijk dat alle cliënten op tijd het gebouw kunnen verlaten bij een brand. Het is aan de zorgorganisatie om te zorgen voor voldoende ontruimers om dit te realiseren. Om dit inzichtelijk te krijgen kan bijvoorbeeld gebruik gemaakt worden van de tool: [Brandwijzer](#).

THEMA 2:

ONTRUIMEN EN BLUSSEN

Q: In veel zorgorganisaties zijn de ontruiming gebaseerd op horizontale ontruiming, in verband met de mate van zelfredzaamheid. Veel locaties hebben aparte corona-afdelingen. Indien bij een calamiteit deze afdeling ontruimd moet worden, dan betekent dat dat deze groep naar een ander brandcompartiment (waar andere personen verpleegd worden) op dezelfde verdieping moet worden verplaatst. Besmette personen komen dan in aanraking met niet-besmette personen. Hoe kan een zorgorganisatie dit oplossen?

A: Dit is sterk situatieafhankelijk. Denk samen met betrokkenen goed na over de mogelijkheden en scenario's. Je zou kunnen nadenken over het creëren van gebieden waar de besmette personen naartoe kunnen worden gebracht en waar geen andere personen zijn. Ook kun je denken aan doorschuiven. Denk bij deze opties goed na over de capaciteit aan ontruimers die je nodig hebt. Meer kleine gebieden betekent meer handjes.

Daarnaast is het natuurlijk ook een idee om wat extra setjes met beschermingsmiddelen klaar te leggen voor het geval dat.

Tot slot is het een optie om het risico te accepteren. Door de personen te evacueren naar een niet-besmette afdeling komen er mogelijk meer besmettingen bij, maar zijn alle personen van de afdeling waar de brand is wel snel veilig. Bespreek dit goed intern.

THEMA 3:

OPLEIDEN EN OEFENEN

Q: Is het niveau van een (online) tabletop ontruimingsoefening wel even hoog als dat van een echte ontruimingsoefening? Met andere woorden: is de BHV-training daarmee wel volwaardig?

A: Vooropgesteld: iets is altijd beter dan niets. De BHV-training is bedoeld om de specifieke BHV-vaardigheden te trainen, de ontruimingsoefening is een uitermate geschikt middel om deze vaardigheden te vertalen naar de eigen werksituatie. Je kunt stellen dat een (online) tabletop niet voldoende is om het opleidingsniveau van BHV'ers te waarborgen. Je kunt immers aspecten zoals levensreddend handelen en brandbestrijding niet daadwerkelijk toetsen bij een online tabletop.

Een tabletop kan in deze tijden wel gezien worden als een alternatief voor een reguliere ontruimingsoefening, zeker als je de leerdoelen van de tabletop hier specifiek op afstemt. Je kunt daarnaast als aanvulling andere creatieve oplossingen bedenken, zoals video's. Vraag eens aan collega instellingen hoe zij dit doen of kijk in deze Q&A bij best practices van andere instellingen. We zien veel mooie creatieve oplossingen waarmee er toch geoefend wordt en met name de procedures van ontruimen 'tussen de oren komen'.

THEMA 4:

BHV, BRANDVEILIGHEID EN BELEID

Q: Is het verstandig om mondkapjes te dragen tijdens een BHV-inzet op andere locaties dan de eigen locatie?

A: Ja, de overheid heeft het dragen van mondkapjes in publieke ruimte verplicht gesteld.

Q: Zorgen mondkapjes voor mogelijke extra ademhalingsproblemen bij rook of brengt dit veiligheidsrisico's mee?

A: Hier is geen onderzoek naar gedaan, dus hier is niet echt antwoord op te geven. Maar onder rookomstandigheden zijn altijd veiligheidsrisico's waar BHV'ers goed op moeten letten. Deuren goed afsluiten en zoveel mogelijk kiezen voor een rookvrije route kan levens redden. Dit verandert niet doordat we mondkapjes zijn gaan dragen.

Q: Hoe kan de veiligheid gewaarborgd worden blijven wanneer meerdere BHV'ers thuiswerken/afwezig/ziek zijn?

A: Je zult dan mogelijk ontruimingscapaciteit tekortkomen. Dat is een groot risico, want bij een ontruiming zal dan niet iedereen kunnen worden gered. Dit moet dus zoveel mogelijk voorkomen worden. Ook zou het kunnen dat er helemaal geen BHV'ers in huis zijn waardoor je ook op het gebied van blussen en het verlenen van eerste hulp een probleem hebt. Dit zijn problemen die echt moeten worden voorkomen en al aan de voorkant moeten worden onderschept. Bekijk bijvoorbeeld in hoeverre niet-BHV'ers kunnen ondersteunen. En inventariseer hoe je het tekort eventueel kunt opvangen met medewerkers van andere locaties, of eventueel extern.

THEMA 4:

BHV, BRANDVEILIGHEID EN BELEID

Q: Waar moeten we juist in coronatijd op letter als het om brandveiligheid gaat?

A: Hier is al heel veel over gezegd, zowel in het webinar als in de vragen die hierboven zijn beantwoord. De kern is dat er in principe niet zo heel veel verandert door Corona, de basis blijft staan zoals altijd. Natuurlijk veranderen er door corona wel veel dingen in het gebruik van het gebouw en soms ook aan de inrichting. Dus wat extra aandacht kan geen kwaad. Denk dan vooral aan:

- Het intact houden van fysieke brandveiligheidsvoorzieningen;
- Het vrijhouden van vluchtroutes en nooduitgangen;
- Het op peil houden van de ontruimingscapaciteit;
- Eventueel alternatieve verzamelplaatsen aanwijzen.

Q: Is er een uitgewerkt scenario "infectie ziekten" voor de crisisorganisatie met betrekking tot BHV/Brandveiligheid?

A: De Zorg Brandveilig heeft hier geen scenario voor klaarliggen. De ervaring leert dat soortgelijke scenario's nog wel eens zijn opgenomen in het zorgcontinuïteitsplan. Dit is namelijk 1 van de zogenaamde disbalansen.

Q: Hoe om te gaan met BHV-certificaten die dreigen te verlopen omdat scholingen en trainingen sinds dit voorjaar zijn stopgezet i.v.m. het coronavirus?

A: Hoewel het hebben van een BHV-certificaat voor BHV'ers niet 1 op 1 wettelijk verplicht is weten we zeker dat onvoldoende training en oefening negatieve invloed heeft op de kwaliteit van de BHV-organisatie. Het annuleren van trainingen en oefeningen wordt daarom natuurlijk afgeraden. En tegelijkertijd leven we in een crisistijd waarin we onder bijzondere omstandigheden moeten werken en is het annuleren van trainingen en oefeningen soms onvermijdbaar. Het is aan te bevelen om met de eigen BHV opleider in gesprek te gaan om te kijken welke mogelijkheden er zijn om alternatief te trainen. Wellicht kun je op deze manier niet het BHV-certificaat behalen, maar wordt er in ieder geval wel aandacht besteedt aan BHV zodat de kennis niet volledig wegzakt.

BEST PRACTICES & TIPS

Ipse de Bruggen

Vrijloopdrangers

Vrijloopdrangers passen we toe bij deuren die soms opengehouden worden door kegjes of bij deuren waarvan het niet handig is dat deze standaard dicht vallen (zeker deuren die ook in de normale tijd ook een probleem zijn). De vrijloopdrangers kunnen aan de BMI worden aangesloten. Bij een melding worden de vrijloopdrangers aangestuurd om te sluiten en in normale stand blijven de deuren als gewone deuren functioneren. Er zit een investering achter, maar het toepassen van vrijloopdrangers scheelt je in de praktijk wel een hoop kegjes en andere vastzet-problematiek.

Bij een fysieke barrière toepassen in de vluchtweg i.v.m. één richting op. Kijk of de blokkering bij een vluchtweg wel geopend kan worden of snel weggehaald kan worden. Maak hier wel goede organisatorische afspraken over en leg deze vast, bespreek deze ook met het bevoegd gezag (brandweer of gemeente) als dat nodig is (vaak willen zij ook mee denken in oplossingen).

Vervangen van sloten

Kijk naar de mogelijkheid van elektrische sloten die aangestuurd worden door de BMI. Bij slaapkamers waar wij knopcilinders hebben, is gekeken om deze om te draaien (dan kan de cliënt er niet uit, maar heeft de zorg geen sleutel nodig bij een calamiteit). Maak hierbij altijd duidelijke organisatorische afspraken die regelmatig herhaald worden bij het personeel, en zorg dat iedereen een dopsleutel heeft.

BEST PRACTICES & TIPS

Ipse de Bruggen

Ontruimen

Bereid je altijd voor op de verschillende ontruimingsmogelijkheden, kijk of je de mogelijkheid hebt om de besmette cliënten bij elkaar te houden bij een ontruiming, of dat je deze apart kunt evacueren. Hoe lastig het ook is, probeer niet te veel te veranderen in de strategie van je ontruimingen, alleen als het echt niet anders kan. Het is belangrijk om je te verplaatsen in zorgpersoneel: in deze tijd komt er erg veel af op de medewerkers en wanneer er dan ook een totaal andere ontruimingsstrategie wordt toegepast, heeft dat zeker invloed op de uitvoering van een eventuele ontruiming. Waar het niet anders kan, zorg voor een goede instructie!

Opleiden en oefenen

Kijk naar alternatieven: e-learning, een digitale tabletop, een digitale instructie. Inderdaad: het is niet precies zoals je zou willen, maar het is beter dan helemaal niks doen. Kijk welke teams/locaties wel kunnen oefenen, als er een overstijgende BHV-organisatie aanwezig is, dan heb je altijd wel een deel van de organisatie geïnstrueerd. Kijk naar de onderwerpen die belangrijk zijn voor jouw organisatie, en behandel die nu. Pak de overige onderwerpen de volgende keer aan. Bijvoorbeeld: is verslikken/verstikken een veel voorkomend iets, dan behandel je die sowieso. Komen brandwonden zeer weinig voor, dan behandel je dat een volgende keer. Zo instrueer je medewerkers toch, maar maak je goed gebruik van kostbare tijd.

BHV/brandveiligheid

Als je niet genoeg BHV'ers kan opleiden, kijk dan of je de groep kunt onderverdelen in een deel BHV'er en een deel ontruimer. Mocht je medewerkers tekortkomen, dan zijn er bedrijven die zorgondersteuners leveren met een BHV of zorgbeveiliging achtergrond. Deze kun je inzetten in de diensten van de zorg, maar hebben daarnaast ook voldoende kennis en kunde als BHV'ers/beveiligers.

BEST PRACTICES & TIPS

Stichting Omega

Bij Stichting Omega zijn geen grote ontruimingsoefeningen. Wel hebben ze per afdeling en per brandcompartiment oefeningen ingepland. Zo oefen je met kleinere groepen waardoor het coronarisico lager is. En bijkomend voordeel is dat medewerkers meer persoonlijke aandacht krijgen.

Parnassia Groep

Parnassia Groep past (in overleg met de Veiligheidsregio's) attentiesignaalgevers toe bij een stil alarm ontruimen. Dit doen zij op de gesloten afdelingen. De signaalgevers worden enkel geactiveerd in de verkeersgangen van het compartiment waar de brandmelding is. De signaalgevers hebben een afwijkende toon t.o.v. de slow whoops bij luid alarm ontruiming en blijven gedurende het brandalarm 30 seconden een constante toon verspreiden en gaan dan automatisch uit. De ontvangende pagers waar de brandmelding op binnenkomt blijven het brandalarm wel ontvangen, tot deze hersteld is op de brandmeldcentrale van het gebouw waar de brandmelding van afkomstig is.

Een voordeel daarbij, dat zeker nu relevant is, is dat er minder onnodige bewegingen zijn door eventueel onrustige aanwezigen. Medewerkers en cliënten zijn op de hoogte van deze toepassing, waardoor in geval van alarm, een ontruiming rustig verloopt.

BEST PRACTICES & TIPS

Tips van andere zorginstellingen

- Er zijn genoeg opties om een ontruimingsoefening anders vorm te geven. Wellicht geen volledige vervanging, maar iets is beter dan niet en het is goed om op deze manier kennis en kunde bij te houden! Tijdens het webinar kregen we tips binnen zoals het organiseren van online tabletops, of portofoonoefeningen op afstand. Je kunt ook trainingen volgen met een VR-bril, of een digitale kennisquiz ontwikkelen om info te testen bij BHV'ers. Daarnaast kregen we de tip binnen om video's te maken op locatie, en deze te plaatsen op het BHV-intranet van de locatie.
- Stand-alone kleefmagneten met rookmelder aan beide zijden zijn een oplossing voor deuren die openstaan in een brandscheiding. Een vrijloopdeurdranger is ook een optie (zie best practice Ipse de Brugge).
- Wanneer het weer mogelijk is, zou je ervoor kunnen kiezen om bijvoorbeeld de kantine van de lokale voetbalvereniging af te huren voor de BHV-trainingen, wanneer dat op een eigen locatie niet mogelijk is. Support your locals!
- Een tip om trainingen wel door te laten gaan, maar in een iets aangepaste vorm, is om te trainen met kleine groepen, en voorafgaand een sneltest bij iedereen af te nemen.

WWW.DEZORGBRANDVEILIG.NL